

Eiropas ombuds

ES ierēdņu civildienesta principi

2012

LV

levads

Pieci valsts civildienesta principi

1. Saistības pret Eiropas Savienību un tās pilsoņiem
2. Godprātība
3. Objektivitāte
4. Cieņa pret citiem
5. Pārredzamība

Kā Eiropas ombudam, mans viedoklis ir, ka arī pilsoņi un ierēdņi uzskata, ka Eiropas Savienības civildienestam jāvadās pēc minētajiem pieciem principiem. Šie principi plašāk izklāstīti 5. lpp.

Principu ievērošana var palīdzēt ierēdņiem pareizi saprast un piemērot noteikumus un pieņemt pareizu lēmumu situācijās, kad jāizdara spriedums.

Šie principi nav jauni. Tieši pretēji, tie atspoguļo pašreizējās pilsoņu un ierēdņu cerības. Turklāt tie jau ir tieši vai netieši ietverti Civildienesta noteikumos un citos dokumentos, piemēram, Finanšu regulā un Eiropas labas administratīvās prakses kodeksā.

Šā dokumenta pievienotā vērtība ir veids, kādā principi saprotami un kodolīgi izklāstīti pēc ilgā pārdomu un apspriešanas posma. Pirmais dokumenta projekts tika sagatavots 2010. gadā pēc apspriešanās ar dalībvalstu ombudiem Eiropas ombudu tīklā. Tad sekoja sabiedriskā apspriešana, kas noritēja no 2011. gada februāra līdz jūnijam. Attiecīgie dokumenti pieejami manā tīmekļa vietnē (www.ombudsman.europa.eu), tostarp ziņojums par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem. Vēlos izteikt sirsnīgu pateicību visām iestādēm, organizācijām un privātpersonām, kuras piedalījās sabiedriskajā apspriešanā. Viņu ieguldījums ļoti palīdzēja principu galīgās versijas formulēšanā.

Šie principi ir ES civildienesta ierēdņu ētikas standartu kodolīgs apkopojums. Tādējādi tie veido būtisku daļu no

pakalpojumu kultūras, ko ES civildienests stingri ievēro. Viens no veidiem, kā panākt, lai šie principi darbotos noteiktās situācijās, ir sīki izstrādāt noteikumus. Šādi noteikumi pastāv, piemēram, interešu konfliktu novēršanas un reglamentēšanas jomā. Kā norādīja daži sabiedriskās apspriešanas dalībnieki, ir vajadzīgs vairāk noteikumu, un tiem jābūt labāk izstrādātiem. Civildienesta principi nav paredzēti, lai aizstātu šos noteikumus. Vienlaikus pastāv trīs iemesli, kādēļ šie noteikumi, lai cik rūpīgi tie būtu izstrādāti, nemazina vajadzību pievērsties arī augsta līmeņa ētikas principiem.

Pirmkārt, sīki izstrādājot noteikumus, gan administratīvos, gan reglamentējošos, rezultāts būs labāks, ja kā atskaites punkts tiks ņemti vērā minētie augsta līmeņa principi.

Otrkārt, noteikumi paši par sevi netiek interpretēti vai piemēroti. Lai izprastu to nozīmi konkrētās situācijās, bieži vien ir vajadzīga to izvērtēšana.

Treškārt, nav iespējams izstrādāt noteikumus attiecībā uz visām jomām. Piemēram, 1. principa trešajā un ceturtajā punktā noteikts:

Ierēdņi veic savus amatpienākumus pēc iespējas labāk un vienmēr cenšas ievērot visaugstākos profesionālos standartus.

Viņi apzinās, ka sabiedrība viņiem uzticas, un sniedz labu piemēru citiem.

Grūti iedomāties sīki izstrādātus noteikumus katrai darbībai vai iespējamai darbībai, uz kuru varētu attiekties šie punkti, it īpaši tāpēc, ka tajos paredzēts, ka ierēdņi noteiktās situācijās rīkojas ne vien atbilstīgi, bet arī *aktīvi*.

Vēl viens piemērs ir trešais princips, kurā cita starpā noteikts, ka ierēdņi nerīkojas diskriminējoši. Saskaņā ar vispārpieņemto tiesu praksi diskriminācijas aizliegumam ir divi aspekti: (i) līdzīgās situācijās nedrīkst piemērot atšķirīgus noteikumus, un (ii) dažādās situācijās nedrīkst piemērot vienādus noteikumus, ja vien abos gadījumos

šāda attieksme nav objektīvi pamatota. Tādējādi izvairīšanās no diskriminācijas nenozīmē vienādu attieksmi pret visiem, neņemot vērā atšķirīgo situāciju. Tieši pretēji, ir vajadzīgs izvērtējums, lai nošķirtu būtiskās atšķirības no nebūtiskajām.

Ievaddaļas noslēgumā ir svarīgi izskaidrot principu piemērošanas jomu. Termins „ierēdnis” ir parocīgs apzīmējums personām, ko Civildienesta noteikumos¹ sauc par „Eiropas Savienības ierēdņiem un pārējiem darbiniekiem”. Civildienesta noteikumos ir definēta arī kategorija „īpašie konsultanti”², kas šajā nolūkā arī ir ierēdņi.

Es centos izskaidrot principus tā, lai tie būtu atbilstoši visiem ierēdņiem, nevis tikai vadošos amatos strādājošiem ierēdņiem. Šajā saistībā arī jāpiemin, ka iestāžu darbinieki, piemēram, Komisijas locekļi, Revīzijas palātas locekļi, Eiropas Parlamenta deputāti un Tiesas tiesneši nav „ierēdņi un pārējie darbinieki” Civildienesta noteikumu izpratnē, un uz viņiem šie noteikumi neattiecas. Tādējādi viņi nav „ierēdņi” civildienesta principos. Tomēr šie principi varētu būt šīm personām nozīmīgi kā iedvesmas avots saistībā ar viņu īpašo atbildību.

Es atturējos iekļaut principos jebkādus elementus, kuri, manuprāt, galvenokārt attiecas uz iestāžu, nevis atsevišķu ierēdņu atbildību. Tomēr attiecīgos gadījumos es atsaukšos uz šiem principiem savā turpmākajā izmeklēšanas darbā saistībā ar iespējamām administratīvām kļūdām ES iestāžu un struktūru darbībā.

¹ Oficiāli Eiropas Savienības Civildienesta noteikumi un Eiropas Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība.

² „Persona, kura savas īpašās kvalifikācijas dēļ vai nu regulāri, vai arī kādā noteiktā laikposmā sniedz atbalstu kādai no Savienības iestādēm, šādai darbībai nekādi neietekmējot tās apmaksātu darbu kādā citā amatā, un kurai tiek maksāts no kopējām apropriācijām, kas paredzētas tās iestādes budžeta sadaļā, kuras labā tā strādā.” (*Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības* 5. pants.)

Esmu cieši pārliecināts, ka skaidri formulēti civildienesta principi var palīdzēt izvērst nepārtrauktu un konstruktīvu diskusiju ierēdņu starpā un starp ierēdņiem un sabiedrību. Eiropas Savienības lielākā priekšrocība ir kultūru daudzveidība, kas cildināta devīzē „Vienoti daudzveidībā”. Tas nozīmē, ka arī šāds dialogs ir ļoti svarīgs, lai veidotu vienotu un padziļinātu izpratni par civildienesta ētikas vērtībām starp ierēdņiem un pilsoņiem ar atšķirīgu kultūras piederību.

Civildienesta principi, pēc kuriem jāvadās ES ierēdņiem

1. Saistības pret Eiropas Savienību un tās pilsoņiem

Ierēdņi apzinās, ka Savienības iestādes pastāv, lai kalpotu Savienības un tās pilsoņu interesēm, īstenojot līgumos noteiktos mērķus.

Ierēdņi sniedz ieteikumus un pieņem lēmumus, kas kalpo tikai šīm interesēm.

Ierēdņi veic savus amatpienākumus pēc iespējas labāk un vienmēr cenšas ievērot visaugstākos profesionālos standartus.

Viņi apzinās, ka sabiedrība viņiem uzticas, un sniedz labu piemēru citiem.

2. Godprātība

Ierēdņi vadās pēc godprātības principa un vienmēr rīkojas tā, lai viņu rīcība izturētu visstingrāko sabiedrības pārbaudi. Šis pienākums nav izpildīts visā pilnībā, ja tikai rīkojas saskaņā ar likumu.

Ierēdņi nedrīkst uzņemties nekādas finanšu vai citas saistības, kas var ietekmēt viņu amata pienākumu pildīšanu, tostarp saņemt dāvanas. Viņi nekavējoties paziņo par jebkādām privātām interesēm, kas saistītas ar viņu amata pienākumiem.

Ierēdņi veic pasākumus, lai novērstu interešu konfliktus un šādu konfliktu rašanos. Viņi nekavējoties rīkojas, lai atrisinātu jebkādu radušos konfliktu. Šis pienākums jāpilda arī pēc aiziešanas no amata.

3. Objektivitāte

Ierēdņi ir objektīvi, atvērti, ņem vērā pierādījumus un spēj uz klausīt atšķirīgus viedokļus. Viņi ir gatavi atzīt un labot kļūdas.

Procedūrās, kas ietver salīdzinošo vērtēšanu, ierēdņu ieteikumi un lēmumi ir pamatoti tikai uz lietas būtību un citiem faktoriem, kas īpaši noteikti tiesību aktos.

Ierēdņi nedrīkst rīkoties diskriminējoši vai pieļaut, ka patika vai nepatika pret kādu konkrētu personu ietekmē viņu profesionālo darbību.

4. Cieņa pret citiem

Ierēdņi izturas ar cieņu pret citiem ierēdņiem un pilsoņiem. Viņi ir laipni, izpalīdzīgi, atvērti sadarbībai un laikus sniedz informāciju.

Viņi patiesi cenšas saprast citu teikto un izteikties skaidrā un vienkāršā valodā.

5. Pārredzamība

Ierēdņi izrāda vēlmi paskaidrot savu darbību un pamatot savu rīcību.

Viņi uztur atbilstošu dokumentāciju un atzinīgi vērtē to, ka sabiedrība uzrauga viņu darbību, tostarp atbilstību šiem civildienesta principiem.

Eiropas ombuds

1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F - 67001 Strasbourg Cedex

T. + 33 (0)3 88 17 23 13
F. + 33 (0)3 88 17 90 62
www.ombudsman.europa.eu
eo@ombudsman.europa.eu

© Eiropas Savienība, 2012. gads
Atļauta pavairošana izglītojošiem
un nekomerciāliem mērķiem,
ja tiek norādīts avots.